

**Rheolau cynllun taliadau a gyhoeddwyd gan yr
Awdurdod Rheoleiddio Gwasanaethau Dŵr o
dan adrannau 143(6A)ac 143B Deddf
Diwydiant Dŵr 1991**

Rhagymadrodd

1. Cyhoeddir y rheolau hyn gan yr Awdurdod Rheoleiddio Gwasanaethau Dŵr o dan adrannau 143(6A) a 143B Deddf Diwydiant Dŵr 1991.
2. Daw'r rheolau i rym ar 17 Tachwedd 2015.
3. Mae'r rheolau'n berthnasol i ymgymerywyr dŵr ac ymgymerywyr charthffosiaeth pan fyddant yn llunio cynllun taliadau.
4. Mae'r rheolau yn atodol i ddarpariaethau statudol sy'n berthnasol i ymgymerywyr o dan unrhyw ddeddfiad, neu offerynnau a wnaed yn ôl y gofynion hynny (yn cynnwys amodau eu penodiadau), ac os bydd unrhyw wrthdaro rhwng y rheolau ac unrhyw ddarpariaeth statudol, y ddarpariaeth statudol fydd yn drech.

Dehongliad

5. Oni bai bod y cyd-destun fel arall yn mynnu, yn y rheolau hyn:
 - mae "**cynllun taliadau**" yn golygu cynllun taliadau o dan adran 143 Deddf Diwydiant Dŵr 1991;
 - mae "**eiddo preswyl**" yn golygu unrhyw eiddo a ddefnyddir yn gyfan gwbl neu'n rhannol fel annedd neu a fwriedir ar gyfer defnydd o'r fath;
 - mae "**tâl mesuredig**" yn golygu tâl am wasanaethau sydd wedi'i seilio'n gyfan gwbl neu'n rhannol ar symiau cyfaint a fesurwyd;
 - mae "**y Gweinidog**" yn golygu –
 - (a) yn achos ymgymerywr y mae ei ardal yn gyfan gwbl neu'n bennaf yn Lloegr, yr Ysgrifennydd Gwladol, ac
 - (b) yn achos ymgymerywr y mae ei ardal yn gyfan gwbl neu'n bennaf yng Nghymru, Gweinidogion Cymru;
 - mae "**fformiwla Mogden**" yn golygu'r fformiwla ganlynol:

Tâl fesul uned elifiant = $R + [(V + Bv) \text{ neu } M] + B(Ot/Os) + S(St/Ss)7$

lle mae:

R = tâl derbyn a chludo [p/m³]

V = tâl triniaeth sylfaenol (cyfeintiol) [p/m³]

Bv = tâl cyfaint ychwanegol os oes triniaeth fiolegol [p/m³]

M = tâl triniaeth a gwaredu lle bo elifiant yn mynd i arllwysfa môr [p/m³]

B = tâl ocsideiddio biolegol charthion sydd wedi setlo [p/kg]

Ot = Y galw am ocsigen cemegol (COD) elifiant ar ôl un awr o setliad llonydd ar ph 7

Os = galw ocsigen cemegol (COD) carthion crai un awr o setliad llonydd

S = tâl trin a gwaredu carthion sylfaenol [p/kg]

St = cyfanswm solidau elifiant mewn daliant ar ph 7 [mg/litr]

Ss = cyfanswm solidau carthion crai mewn daliant [mg/litr];

- mae "**penodai newydd**" yn golygu cwmni sydd â phenodiad fel ymgwymerwr perthnasol lle bo amodau'r penodiad hwnnw'n cyfyngu'r taliadau y gellir eu pennu o dan gynllun taliadau drwy gyfeirio at y taliadau a bennwyd gan un neu fwy o ymgwymerwyr perthnasol;
 - mae "**tâl gwerth ardrethol**" yn golygu tâl sydd wedi ei bennu yn gyfan gwbl neu'n rhannol drwy gyfeiriad at restr brisio ar gyfer 0ardrethu neu a benderfynwyd fel arall, boed yn uniongyrchol neu'n anuniongyrchol, drwy gyfeirio at unrhyw werth neu swm arall a nodwyd ar unrhyw adeg mewn rhestr o'r fath neu sy'n honni i fod wedi ei osod neu ei bennu felly;
 - mae "**rhestr brisio ar gyfer ardrethu**" yn golygu rhestr a gynhelir, neu sydd wedi'i chynnal ar ryw adeg, at ddibenion ardrethu, o dan adran 41 Deddf Cyllid Llywodraeth Leol 1988, adran 67 Deddf Ardrethu Cyffredinol 1967 neu unrhyw ddeddfiad arall;
 - mae "**gwasanaeth**" yn cynnwys cyflenwi dŵr, ac
 - mae "**tâl heb fesurydd**" yn golygu tâl a godir am wasanaethau sydd heb ei seilio ar symiau cyfaint a fesurwyd i unrhyw raddau.
6. Oni bai bod y bwriad i'r gwrthwyneb yn ymddangos, mae gan eiriau ac ymadroddion a ddefnyddir yn y rheolau hyn yr un ystyr ag sydd yn narpariaeth Deddf Diwydiant Dŵr 1991.

Cyngor Defnyddwyr Dŵr

7. Cyn llunio cynllun taliadau rhaid i ymgwymerwr perthnasol ymgynghori â'r Cyngor Defnyddwyr Dŵr ynglŷn â'i gynllun arfaethedig mewn modd amserol ac effeithiol.

Sefydlogrwydd biliau

8. Dylai ymgwymerwyr gynnal asesiad effaith cymesur pryd bynnag y disgwylir i werth nominal biliau ar gyfer math o gwsmer (gan dybio lefel gyson o ddefnydd) gynyddu gan fwy na 5% o gymharu â'r flwyddyn flaenorol.

Cyhoeddi

9. Rhaid cyhoeddi cynlluniau taliadau dim hwyrach na diwrnod gwaith cyntaf y mis Chwefror yn union cyn y Flwyddyn Codi Tâl y byddant yn weithredol ynddi.
10. Rhaid cyhoeddi cynlluniau taliadau ar wefan ymgwymerwr perthnasol ac mewn unrhyw fodd arall y mae'r ymgwymerwr yn ei ystyried yn briodol at ddiben eu dwyn i sylw personau y disgwylir iddynt gael eu heffeithio ganddynt.
11. Pan fod ymgwymerwr perthnasol wedi cyhoeddi neu bennu taliadau safonol ac eithrio o dan gynllun taliadau ar gyfer unrhyw wasanaethau a ddarperir gan yr ymgwymerwr hwnnw, rhaid i gynlluniau taliadau ddatgan sut y gall cwsmeriaid gael copi o daliadau o'r fath ac, os yn briodol, lle ar wefan ymgwymerwr perthnasol y gellir dod o hyd i'r taliadau hynny.

Egwyddorion ar gyfer penderfynu ar symiau taliadau

12. Rhaid defnyddio egwyddorion a dulliau cyson er mwyn cyfrifo taliadau ar gyfer gwahanol ddsbarthiadau cwsmeriaid.
13. Rhaid i strwythurau codi tâl adlewyrchu'r costau cyfartalog tymor hir sy'n gysylltiedig â darparu'r gwasanaeth perthnasol.
14. Rhaid i daliadau am wasanaethau a ddarperir i eiddo preswyl gael eu pennu fel bod cyfartaledd y gwahaniaeth rhwng taliadau mesuredig a thaliadau heb fesurydd ond yn adlewyrchu unrhyw wahaniaethau yng nghostau, a manteision ychwanegol, darpariaeth un gwasanaeth mewn perthynas â'r llall.
15. Rhaid i wahaniaethau rhwng taliadau am wasanaethau a ddarperir i ddefnyddwyr mwy o ddŵr a thaliadau am wasanaethau a ddarperir i ddefnyddwyr llai o ddŵr ond cael eu seilio ar

wahaniaethau cost cysylltiedig â defnydd gwahaniaethol asedau rhwydwaith, nodweddion brigo gwahaniaethol, lefelau gwasanaeth gwahanol a/neu wahanol gywirdeb mesuriad gwasanaeth.

16. Lle defnyddir gwahaniaethau cost cysylltiedig â nodweddion brigo gwahaniaethol fel sail ar gyfer gwahaniaethau rhwng taliadau am wasanaethau a ddarperir i ddefnyddwyr dŵr mwy a gwasanaethau am wasanaethau a ddarperir i ddefnyddwyr dŵr llai, rhaid i'r taliadau a bennir ar y sail honno fod wedi eu strwythuro ar sail galw brig priodol.
17. Rhaid i daliadau ar gyfer gwasanaethau carthffosiaeth roi ystyriaeth i'r gwahanol lwyth llygryddion sy'n gysylltiedig â charthfforsiaeth fudr preswyl, carthffosiaeth fudr dibreswyl, elifiant masnachol, draenio dŵr wyneb o eiddo a draenio dŵr wyneb o briffyrdd.

Taliadau a asesir

18. Rhaid i gynlluniau taliadau ganiatáu i gwsmeriaid ddewis talu tâl a asesir a bennir yn unol â'r rheol hon yn yr amgylchiadau penodedig:
 - (a) Rhaid i fath a swm(symiau) tâl a asesir gael ei benderfynu yn unol â'r egwyddorion canlynol:
 - (i) dylai taliadau a asesir adlewyrchu, cyn agosed â phosibl, y taliadau mesuredig a fyddai'n gymwys mewn perthynas â chyfaint y dŵr sy'n debygol o gael ei gyflenwi; a
 - (ii) dylai swm y tâl a asesir sy'n daladwy gan unigolyn sy'n unig ddeiliad eiddo preswyl (tâl a asesir deiliad sengl) adlewyrchu cyfaint y dŵr sy'n debygol o gael ei gyflenwi i eiddo preswyl a feddiannir gan un unigolyn yn yr ardal berthnasol.
 - (b) Yr amgylchiadau penodedig at ddiben y rheol hon yw pan fo ymgwymerwr dŵr wedi derbyn hysbysiad taliadau a fesurwyd yn unol ag adran 144A Deddf Diwydiant Dŵr 1991 ond nad oedd rhwymedigaeth i'w weithredu oherwydd:
 - (i) nid yw'n rhesymol ymarferol i bennu taliadau parthed yr eiddo drwy gyfeirio at swm y dŵr a gyflenwir, neu
 - (ii) byddai gwneud hynny yn golygu cost afresymol ar yr ymgwymerwr.

Taliadau heb fesurydd

19. Rhaid i gynlluniau taliadau sy'n cynnwys unrhyw daliadau heb fesurydd ddatgan yn glir y sail a ddefnyddiwyd ar gyfer gosod neu bennu taliadau ac, mewn achos taliadau gwerth ardrethol, ddatgan:
- (a) pa daliadau rhestr brisio ar gyfer ardrethu a osodir neu a bennir drwy gyfeirio ato; ac
 - (b) os yw'r ymgwymerwr yn defnyddio gwahanol werth neu swm arall i'r hyn a nodir mewn rhestr o'r fath, y fethodoleg neu sail arall a ddefnyddiwyd i gyfrifo'r gwerth gwahanol neu'r swm arall.

Taliadau dŵr gwastraff

20. Rhaid i gynlluniau taliadau ymgwymerwyr carthffosiaeth ddarparu ar gyfer lleihad sy'n adlewyrchu'r gost yn y taliadau sy'n daladwy am ddarparu gwasanaethau carthffosiaeth i unrhyw eiddo lle bo'r ymgwymerwr carthffosiaeth yn gwybod, neu fe ddylai'n rhesymol fod wedi gwybod, nad yw dŵr wyneb yn draenio i garthffos gyhoeddus o'r eiddo hwnnw.
21. Rhaid i ymgwymerwyr carthffosiaeth nodi yn eu cynlluniau taliadau sut y caiff unrhyw leihad yn y taliadau sy'n daladwy am ddarpariaeth gwasanaeth carthffosiaeth ei gyfrifo os gall cwsmeriaid ddangos eu bod wedi lleihau'n sylweddol gyfaint y dŵr wyneb a gaiff ei ddraenio o'u heiddo i garthffos gyhoeddus neu egluro pam nad oes darpariaeth o'r fath.

Elifiant masnachol

22. Rhaid i daliadau sydd i'w talu mewn cysylltiad â chynnal swyddogaethau elifiant masnachol ymgwymerwr carthffosiaeth fod wedi'u seilio ar fformiwla Mogden, amrywiad rhesymol o fformiwla Mogden neu ar sail y gellir ei dangos i fod yn fwy cost effeithiol.

Tariffau cymdeithasol / Taliadau draenio consesiynol

23. Rhaid i gynlluniau taliadau ddatgan:

- (a) a yw ymgymerwyr wedi penderfynu cynnwys neu beidio yn y cynllun taliadau:
 - (i) ddarpariaeth sydd wedi'i bwriadu i leihau taliadau a godir ar grwpiau cymunedol parthed draenio dŵr wyneb o'u heiddo (wedi rhoi ystyriaeth i unrhyw ganllawiau a gyhoeddwyd gan y Gweinidog o dan adran 43 Deddf Rheoli Llifogydd a Dŵr 2010);
 - (ii) darpariaeth sydd wedi'i bwriadu i leihau taliadau a godir ar unigolion a fyddai'n cael anhawster i dalu'n llawn (wedi rhoi ystyriaeth i unrhyw ganllawiau a gyhoeddwyd gan y Gweinidog o dan adran 44 Deddf Rheoli Llifogydd a Dŵr 2010); ac
- (b) os cynhwysir darpariaeth o'r fath, sut y gall cwsmeriaid cymwys wneud cais am daliadau gostyngedig o'r fath.

Amseroedd a dulliau talu

24. Rhaid i gynlluniau taliadau gynnwys darpariaethau sy'n rhoi dewis rhesymol i gwsmeriaid ynglŷn ag amseroedd a dulliau talu'r taliadau a bennir gan y cynllun.

Penodeion newydd

25. Nid yw Rheol 9 yn berthnasol i benodeion newydd. Yn hytrach, rhaid i benodeion newydd gyhoeddi cynlluniau taliadau dim hwyrach na 22 Chwefror yn union cyn y Flwyddyn Codi Tâl y byddant yn dod i rym ynddi.

Atodiad: Gofynion o ran gwybodaeth

A1 Dylai pob ymgymerwr roi datganiad sicrwydd i'r Awdurdod Rheoleiddio Gwasanaethau Dŵr gan ei Fwrdd Cyfarwyddwr a chyhoeddi ei ddatganiad dim hwyrach nac amser cyhoeddi'r cynlluniau taliadau yn cadarnhau:

- (a) bod y cwmni'n cydymffurfio â'i rwymedigaethau cyfreithiol sy'n ymwneud â'r taliadau a nodir yn ei gynllun taliadau;
- (b) Bod y Bwrdd wedi asesu effeithiau'r taliadau newydd ar filiau cwsmeriaid ar gyfer ystod o fathau gwahanol o gwsmeriaid, a'i fod yn cymeradwyo'r asesiadau effaith a'r strategaethau trin a ddatblygwyd mewn achosion lle bo cynnydd biliau ar gyfer mathau penodol o gwsmeriaid yn uwch na 5%;
- (c) bod gan y cwmni systemau a phrosesau priodol ar waith i wneud yn siŵr bod y wybodaeth sydd wedi ei chynnwys yn y cynllun taliadau, a'r wybodaeth ychwanegol a gwmpesir yn yr atodiad hwn, yn gywir
- (d) bod y cwmni wedi ymgynghori â'r Cyngor Defnyddwyr Dŵr (CCWater) mewn modd amserol ac effeithiol ynglŷn â'i gynlluniau taliadau.

A2 Ac eithrio Cholderton and District Water a phenodeion newydd, dylai pob ymgymwrwr ddarparu datganiad i'r Awdurdod Rheoleiddio Gwasanaethau Dŵr yn nodi unrhyw newidiadau sylweddol a ragwelir gan yr ymgymwrwr, a chyhoeddi'r datganiad, o leiaf dair wythnos cyn cyhoeddiad y cynlluniau taliadau. Dylai'r datganiad gynnwys y canlynol:

- (a) Cadarnhad ynglŷn ag a yw'r ymgymwrwr yn disgwyl y bydd unrhyw gynnydd o fwy na 5% mewn biliau o'r flwyddyn flaenorol (ar gyfer math arbennig o gwsmer gan dybio lefel defnydd cyson) ac, os disgwylir cynnydd o'r fath:
 - (i) beth fydd maint y cynnydd a ddisgwylir;
 - (ii) pa fath o gwsmer y disgwylir iddo effeithio arno; a'r
 - (iii) strategaethau trin a fabwysiadwyd gan y cwmni neu pam fod y cwmni o'r farn nad oes angen unrhyw strategaethau trin.
- (b) Manylion unrhyw newidiadau sylweddol mewn polisi codi tâl gan y cwmni o'r flwyddyn flaenorol.

A3 Yn ychwanegol at y sicrwydd a nodir yn A1 uchod, rhaid i ddatganiadau sicrwydd penodeion newydd gynnwys sicrwydd bod eu cynlluniau taliadau yn cynnig:

- (a) lefelau gwasanaeth sydd o leiaf yn gymharol â chynllun taliadau'r penodai blaenorol;
- (b) prisiau sydd ddim yn uwch na'r rheini yng nghynllun taliadau'r penodai blaenorol ar gyfer gwasanaethau tebyg; a
- (c) prisiau'n cyfateb i'r rheini a nodwyd yng nghais y penodai newydd ar gyfer pob maes penodiad neu faes amrywiad.

Mae Ofwat (yr Awdurdod Rheoleiddio Gwasanaethau Dŵr) yn adran llywodraeth anweinidogol. Rydym yn rheoleiddio'r sector dŵr yng Nghymru a Lloegr. Ein gweledigaeth yw bod yn reoleiddiwr yr ymddiriedir ynddo ac a berchir, gan weithio'n flaenllaw, a herio ein hunain ac eraill i feithrin ymddiriedaeth a hyder mewn dŵr.

Ofwat
Centre City Tower
7 Hill Street
Birmingham B5 4UA

Ffôn: 0121 644 7500
Ffacs: 0121 644 7533
Gwefan: www.ofwat.gov.uk
E-bost: mailbox@ofwat.gsi.gov.uk

Argraffwyd ar bapur sy'n cynnwys isafswm o 75% o bapur gwastraff ôl-ddefnyddiwr wedi ei ddad-incio. Tachwedd 2015

ISBN 978-1-910739-22-8

© Hawffraint y Goron 2015

Mae'r cyhoeddiad hwn wedi ei drwyddedu o dan delerau'r Drwydded Llywodraeth Agored v3.0 oni bai y nodir yn wahanol. I weld y drwydded hon, ewch i nationalarchives.gov.uk/doc/open-government-licence/version/3 neu ysgrifennwch at Information Policy Team, The National Archives, Kew, London TW9 4DU, neu anfonwch e-bost at psi@nationalarchives.gsi.gov.uk.

Lle yr ydym wedi nodi unrhyw wybodaeth hawffraint trydydd parti bydd angen i chi gael caniatâd gan ddeiliaid yr hawffraint dan sylw.

Mae'r ddogfen hon ar gael hefyd ar ein gwefan yn www.ofwat.gov.uk.

Dylid anfon unrhyw ymholiadau ynglŷn â'r cyhoeddiad hwn atom yn mailbox@ofwat.gsi.gov.uk.